

GAZETA TRANSILVANIEI

Începută în 1838 de George Barițiu

Cu tot disprețul pentru popor, aristocrații și oligarhii nici mă de ore n-ar fi fost în stare să susțină singuri statul (istoria Transilvaniei)

Concesiunea anunțurilor și abonațiilor: Prima Agenție Română de publicitate GH. ILESCU București, s. Ionica 6

Redacția: Brașov, Piața Libertății 28
București, ss. Voevozi 50
Administrația: Brașov, Piața Libertății 28
București, s. Ionica 6

APARE SEARA IN FIECARE ZI DE LUCRU

ABONAMENTUL		
Trei luni	Șase luni	Un an
România: 15	30	60 ^{lei}
Străinătate: 30	60	90 ^{lei}
Telefon Brașov 222		

Solemnitatea dela Universitatea din Cluj

Universitatea din Cluj a avut parte de o solemnitate care înălță din urmă cetețean ortanța națională a cuceririi țării de cultură pe care ungurii o întrebuințaseră ca mijloc de plantațiune a vieții de stat maghiare în mijlocul unui popor care era strein de cultura și simțimintele guvernărilor lui.

Solemnitatea strălucită a fost fața exterioară a bucuriei neamului și a seriozității muncii începute; în laboratoarele acelei universități și în prelegerile de fiecare zi este însă fondul celui curent de viață nouă, de putere a inteligenței creatoare românești. În fața reprezentanților străinătății, a delegaților universităților din apusul fericit, desvoltat sub razele unui soare care n'a trebuit să spargă zidurile temnițelor ca să lumineze peste popoare — noi, Românii ne-am prezintat în haine de serbătoare și bucurie cu un fast occidental și decorativ cum n'a cunoscut Clujul, ca să dăm în vileag importanța mare a strălucitei izbâzni a culturii românești prin inaugurarea primei universități în Ardealul eliberat.

Am smuls azi vâlul de pe bucuria noastră — dar nu numai ca să o arătăm lumii întregi, ci ca să se zărească dincolo de ea ferma hotărâre a unei munci încordate și posibilitatea de a fi îndeplinită de un popor care până și lumina cărții a cucerit-o cu jertfă și sânge împrăștiat de cătușe în celulele de închisori, pe roată sau sub plumbii jandemilor.

Când lupta ni-a fost atât de grea — câștigul ei ni se pare astăzi cu atât mai binemeritat, mai cuvenit nouă. Nu am pus picior de cuceritor înarmat în palatul Universității din Cluj ci, înălțurând pe cei cari făceau din altarul științei loc de propagandă politică, am adus oamnenii pașnici ai gândirii și științei să domineze în sălile cari aud acum abea pentru întâia

oară numai și cuvântul preocupărilor gândirii universale, ale învățăturii, ale culturii — dez-bărată de politicianismul otrăvitor al agenților de propagandă maghiară!

Universitatea din Cluj și-a că-pătat adevărații stăpâni, liberând-o de lanțul politiceii de desnaționalizare, dându-i men-trea adevărată de a fi focar de cultură românească și universală pentru toți studenții ei, fără deosebire de naționalitate. Iar garanția acestei noi meniri a U-niversității clujene, a dat-o A-cela care tot-deauna s'a finut de cuvântul său. M. S. Regele a rostit cuvântul care nu va putea fi nici când desmintit — indi-când, pentru totdeauna, rostul cultural al acestei Universități.

Cu încredere și liniște privim viitorul; cu speranțe mari încredințăm tineretului acestei U-niversități. Nu-i trimitem la școala urei și a nesocotirii meritelor unui neam — dimpotrivă la ca-tedra unde se nivelează aspe-ritățile naționale, ca să dea preocupări de știință și de scormonire a întunerecului proble-melor noi, ca lumină vie și abundentă să pătrundă departe în viitorul neamului nostru și a tuturor popoarelor conlocuitoare. Nu vrem o bază a întregii acestei munci care să fie internațio-nalismul. Nu, o muncă și cultură națională, care să dezvolte cali-tățile și comorile neamului no-stru dându-i prilej să se ridice pe cele mai înalte trepte ale ci-vilizației universale. Ceea-ce e totmai dimpotrivă cu opera de până eri a universității ma-ghiare din Cluj.

Nu dorim, nu invităm această operă. Contrară simțimintelor noastre, având convingerea su-periorității noastre de rasă — opera de până eri a Universității din Cluj va fi reparată prin-truna luminoasă, înălțată, fecundă în viitor sub conducerea destinelor mari ale neamului ro-mânesc.

Presă ungurească și tratatul de pace

Cunoscută fiind firea ungurilor, nu-i mirare dacă întreaga presă maghiară se revoltă azi și plânge în articole de fond umilirea pe care Ungaria o are de suferit în urma trata-tului de pace.

Se înțelege că sovinișmul un-guresc nu vede de cât corpul tronchiat al Ungariei de azi, nîntud cu totul că cei-ce i-au provocat această situ-ație nu sunt decât tot aceia cari acum boresc la căpătâiul unei mării trecute.

„Pester Lloyd“ bunăoară numește tratatul de pace o simplă „foas de hârtie care crează la sud-estul Europei un focar de unde vor sări mereu și în toate părțile scenele primejdioase. Și Europa marele bu-toi de praf de pușcă — spune ziarul — va fi mereu în primejdie de a sări în aer prin efectul unei din aceste scântei.“

Și în felul acesta cel dela „Pester Lloyd“ cred că vor ajuta fărșoarei lor sărăcite și isolate. În situația de plâns în care se frământă azi țara ungurească, Ungurii mai în-drăznesc să amenințe.

La ce am mai încerca asară-dă să vorbim aici de-o mentalitate ordonată?

Un alt ziar „Szozat“ spune că ei, ungurii „pot fi silii să semneze tra-tatul, dar că nici o putere din lume nu-i poate silii să renunțe la ceea-ce li se răpește“ — și uită în acelaș timp cu totul că de însuși o palmă adăvănă celor ce crede că le ia a-părarea. Căci dacă nu există putere pe lume care să facă pe cineva să renunțe la ceea-ce i-se ia pe ne-drept, — atunci ce rost a avut tiră-dia milionară ungurească care cu tot aparatul ei de șleane și tortură a căutat să fie stăpână peste dreptu-ri și viața politică furate pe ne-drept dela atâtea neamuri, cari fără voia lor au fost forțate să clădăscă veacuri de-arândul la gloria trecutului unguresc?

Și-a dat oare „Szozat“ seamă de faptul acesta?

De sigur că nu!

În schimb încă ne spune că na-țiunea maghiară are o „misiune providențială de implinit“ și că „misiu-ne sa nu este încă împlinită.“

Provediața — fie uogurit convinși — își ține calea dreaptă fără să-i întrebă pe ei. Și drumul pe care Ungaria a ajuns în situația-i de azi nu este decât cel dictat și ales de provediață.

Iar dacă celdela „Szozat“ cred că misiunea providențială a neamului lor nu e încă nici acum împlinită — nu le putem dori decât: Cu Dum-nezeu înainte pe calea apusată!

SPRE DISIDENȚĂ? Semnificația campaniei contra Consiliului Dirigent.

Încă în memorabila Adunare Na-țională dela Alba-Iulia, s'a spus că autonomia Ardealului se va păstra numai până în momentul când se va întruni Constituanta. De destinele Românilor din Ardeal se va hotărî dela această dată înainte la Bucu-reșii și unificarea va fi completă. Constituanta s'a întrunit și prin ur-mare instituția cărmuitoare politică a Consiliului Dirigent nu mai are rez-on de existență. Atât d-l Manti, cât și tovarășii dânsului au fost pregă-țiți pentru lichidare, și nu mai este decât chestie de timp. Înființarea de directorate nu va fi desigur o scim-bare de firmă, ci o schimbare reală, căci nu se vor păstra atribuțiile ac-tuale omnipotente ale Consiliului, ci vor fi organe inferioare, subordi-nate complet ministerelor din Bucu-rești.

Când este așa de sigur acest lu-cru și de lungă vreme hotărît, nu pu-tem înțelege de ce s'ar mai face ca-ruți și s'ar începe o campanie violentă contra Consiliului Dirigent. Lichidarea nu se poate face peste noapte, ci ea pretinde un anumit timp fizic.

Și ne doare că această campanie, pornită chiar de unii frați ardeleni, poate avea alte desdusuri, poate urmări alte scopuri. Această mână lungă ce lucrează după culte, se va descoperi într-o bună zi. Să nu se uite însă că rezultatele campaniei au efecte imediate cari ne îndreptățesc să ne îngrijorăm.

Unii frați ardeleni mutați la Bucu-rești par a se îngloba în partide istorice, adică în partide cari nu pot reprezenta nimic, ori foarte puțin ca spor în democrația nouă românească. S'au lăsat cucerii de un mediu care-i desbracă de unele calități distinctive pe cari le avea până nu au trecut în umbra unor politicieni bucureșteni.

Atacurile contra Consiliului Dir-igent au această semnificație dure-roasă. Se iscădește motivul de a pro-voaca ruptura. Dar se uită conse-li-nțele? Dacă se va face ruptura, adică dacă în partidul național s'ar ivi des-binări, de pildă dacă d-l O. Goga cu gruparea „Renășterea Române“ ar trece sub firma tachistă ori averescă, s'ar obține rezultate mai frumoase pentru viitorul țării noastre? Ne tu-doiim. Pentrucă am spus-o prea des, că noi nu ne putem ralia decât la grupările cu care avăm o afinitate oarecare sufletească, de principii, de înalte concepții politice, de reale re-forme pentru biata nație. Și urmă-rind spiritul care a însuflețit partidul național în trecut, aici se găsește cea mai numeroasă garanții și posibili-tăți, că se va lucra cu conștiință, con-secvență, energie, cinste și sinceritate la introducerea unui regim să-nătos și binefăcător pentru Românii din toate colțurile țării. Iarudirea o avem la caționaliști-democrați, la țăr-niști și nu-i nevoie să ne subal-ternizăm unor grupări politice al că-ror spirit, după multele indicii ce se dau, nu au evaluat decât puțin sau peste tot nu.

A părăsi cu ușurință un steag de lungă durată sub care au trăit două ge-nerații crescute în spirit de luptă ci-stărită, fără strategeme politice, în-seamnă a face dovada unei prea mari mobilități de conștiință care detrage mult din demnitatea de luptător in-

tereg și hotărît. Și d-l Goga și tova-rășii au uitat deja că mai fac parte din partidul național.

Cu frățescă loialitate ne întrebăm îngrijorați, dacă d-l O. Goga, fratele și redactorii „Renășterea Române“ precum și cei cari se atașază dânsilor, mai fac parte din partidul național, și dacă nu se gândesc la efectele puțin edificatoare pentru mulțime, că într-o vreme când este așa de necesar să consolideze o cole tivitate pu-terică ara cum e partidul național și inspirată de datoritiile de a face o operă constructivă, durabilă, de a statornici odată împrejurările, caută de-abnarea, fără-nțirea puterilor și cu atăra ușurință se atașază unor grup-uri cu foarte puține sufragii la țară.

Ne-ar plăcea dacă acei cari fac parte din partidul național și înțeleg motivele superioare pentru cari este necesitate să rămâie sub flămarile lui, s'ar înțelege cu înțimă de frate și înainte de a face campanii și ar provoca spectacole în fața publicului român desorientat și a străinătății care nu-și mai poate face o înțimă limpede a situației dela noi în urma diversității de opinii, ar dezbate în-tre ei toate chestiunile. Și d-l Manti și ceilalți factori ai puterii ar asculta cu bucurie orice convingere loială și documentată, înainte de a te pre-zenta pe arena de luptă.

În clipa când un guvern, constituit în majoritate din bărbați de stat din Ardeal, la frânele țării, nu este ne-voie să suspectezi conținutul și să sus-ții îndărătic o campanie de presă și o acțiune după culte. Aceasta ne știe bine în cercurile d-lui Goga. De ce atunci, o paradă de prinos la o lăudare, când s'ar putea vorbi des-chis, dacă există profundă deosebire de vederi și imposibilitate înțelegere? Străformarea cea nouă în conducă-re treburilor publice în Ardeal core-s-punde principiilor de descentralizare respectate astăzi în toate țările. Ea se va face, se va termina în 15 Mar-tie. Evident că subordonare completă și directă ministerelor din Bucu-rești. Așa pretinde un'itatea țării. Dar pe cât este aceasta de necesar, pe atât să impune ca și conducerea centrală să respecte situațiile provinciale, a-dică să aibă toată înțelegerea față de nevoile locale și să înălțare ar-bitrarul inerent birocratismului.

De ce să fie acum prilej de des-binare? Nu s'a dat nici o înțimă întru cât anume frații ardeleni s'ar înțimă spreocade de tachisti și averesci. Cu adevărat devotați ai deșta-crației românești nu putem vedea punctele de apropiere și de legătura. Nu va bate odată ceasul regre-tului?

Săptămâna literară

București, 1 Februarie 1920

Capitala acestui Românii ce și-a tras hotărâre în bulbuli de căghe de țaran, ne oferă săptămânal și bilunar o groază de publicații literare, că în adăvăr te apuca groaza când le ci-tești.

Bine a zis, cine a zis, că „după ploaie răsar ciupercile și'n mijlocul drumului“. Poate că niciodată n'au fost în țara asta publicații literare mai sterpe, dar și mai pline de preten-ții, ca acele din zilele de azi. La o săptămână, și de două ori pe lună, și-se oferă la chioșcurile și la vitri-nile librărilor, o listă — să i zicem — de mîncări alese: „Sburătorul“, un „Feyas ale cărni potcoave sunt așa de grele, că deabia le tirăie prin no-ruu bietul de ei — dar să-și mai ri-dice în s'ere albastre, cititorii...“ D-l E. Lovinescu, critic rutinat, scoate de p'ar din fătunereal necunoscutului câte un nou geniu la lumină, în fie-care săptămână. Și ca să ne facem o idee măcar, despre ce ne dă ca bună literatură, d-l Lovinescu, să ci-tăm din Nr. 41, câteva rânduri, ale D-lui Dragoș Protogopescu din „Po-ema Mărș“.

„Casnoul din care vântul aler-gând prin goturi; Și răsfodă din fraze suflă roturi“ etc. Iată peștele din sec. XX la București, — o, de-sigur, bună pentru o Antologie I — Restul literaturii, afară de schița D-lui Malor Brăescu „Recunoștință“, care e foarte interesantă și nouă, e un pachet de uscături, servit inteligent publicului toleranț. Aprecierile D-lui F. Ștăruț, asupra artelor plastice sunt ca totdeauna în afară de orice con-siderație, ele neexprimăd nimic în-teressant. Mai hăzoasă revistă însă e

comica umbră a „Convorbirilor Hte-rare“ pusă sub direcția D-lui S. Me-hedinți, dar lăsată D-lui Eug. Ciuchii și E. Bucuța, acești vechi începători în arta scrisului, care abordă mai ales în ostenite pagini ale biotei re-viste. Vedem uncori și lucruri de un oarecare interes, dar foarte rar. Mai des însă, D-l Eug. Ciuchi ne omoară cu imouările D-zale și cu rugile „Iată aceste“. Te apuca fiori de milă ad-ăvărată, când cetești rânduri ca acee-tele: „De ce nu o'afi fost strâns voi, ochii mei?“

Nr. 12 al Revistei e o loacă în-țimă a progresului D-lui Eug. Ciuchi post de vre-o zece ani. Nicol D-l Eug. Bucuța nu-i mai norocos. În poesia D-zale „Mama și Pruncul“ începe cu „potcovarie“ și isprăvește cu „coate“ și „călcău-l...“ Banal mai înșiră po-vestirea unui act de milă, și culmi-nează când se exprimă în chipul ac-este: „In și mai. rupte zdrente, cu pruncul mai de ceară“ Vai, D-l Ma-noil Bacuți, unde al învătă estica cea literară? D-l R. Ciocloc în „Pe drumul de la moară“ descrie fără intrigă interesantă, pe un moș Viechentie oarecare. D-l A. Măndru face poezie cu „pumnale“ și „înfini-t“. Ce vrei? „Pustietatea dură ar mai muri odată.“ D-l Aurel Bentolus tra-duce interesant din H. Heine un în-să și artistic. Singura bucată care merită să fie citită „Note de psiho-logie“ este a D-lui Mihail Tortuzae. Un tânăr entuziast și ch un real ta-lent care s'a amestecat poate din greșală printre Hrisant, Dăscăleacu, Eug. Ciuchi și Em. Bucuța.

Lucațărul Nr. 1 din Ianuarie 1920, ne dă plasticul și sugestivul articol „Pe marginea unui act de dante“ a D-lui N. Crănic, „Isplă“ d-lui V. A. Brătescu-Volnești, neinteresantă un motiv, dar captivant ca psiholo-gie, și schița „Punerea la punct“ a D-lui Malor Brăescu; încolo litera-tura, lasă așa de mult de dorit. Poezii vagi și lungi, cum este „Seara la Miorcani“ a D-lui Ion Pillat, cu doi le, cum îl plice autorului să se iscă-lească. „Triumf“ al D-lui St. Neșiș-cu e lipsită total de ceiaze se nu-mește spontaneitate și plasticitate; și mă întreb atunci, prin ce oare trăește?

La cronică, d-l Al. Al. Brvnoelanu relevă just valorile mișcării noastre literare și culturale din anul 1919. Reamănește și d-lui că „Tăcerea în-dlungată din timpul războiului, a produs mult guraliv acum. Lucațărul este dintre toate revistele literare a-ceea care continuă un trecut de muncă și de valoroasă mișcare literară.

Să trecem acum la „Universul Li-terar“. De-odată el începe fiind Unio-nu cu Norii. D-l Horia Furduș ne cer-vește: „Vreme lungă, sără lungi... vârlenite pe case... etc.“ Dar această revistă folieton, nu prezintă nici un interes... Isi rela apariția ca să con-tinue o viață moartă. Viața nouă în-țimă a d-lui Ovid Dăscăleacu chitește în mușcăgăul și Agonia d-lui Nicolae-Popescu-Georgescu-Tistu. Ni se oferă todeauna mănăre nefiartă și ală-rată. De altfel nume lungi, tranșau-

Noul guvern francez

Poate nu e fără interes pentru pu-blicul nostru să știe, chiar și numai pentru a trage o învățătură, cum s'a rezolvit o criză de guvern în Franța.

Potriviț unei înțimă de multă vreme și adeseori exprimată, d. Clemen-ceau, a doua și după alegerea de președinte al republicii, a înaintat demisia guvernului său. În aceeași zi d. Millerand a fost însărcinat cu for-marea noului guvern. În 24 de ore noul cabinet era format. Publicul ro-mânesc care a asistat în atâtea rân-duri la spectacolul penibil al crizeii noastre de guvern prelungite săp-tămâni și chiar luni de-arândul, va ră-măneea de sigur uimit de această re-peziciune.

Și totuși aici nimic nu pare mai firesc decât aceasta.

Ușurința de-a găsi între împrejură-ri și pentru toate nevoile oamnenii potriviți, nu e cea mai mică dintre însușirile cu care se mândrește po-porul francez.

Guvernul Clemenceau a fost un guvern de războiu. Din Nov. 1917 când a luat puterea, a condus destie-rele țării între cele mai grele împre-jurări, cu un eroism și cu o destoi-nicie care-i vor căștiga drept la re-cunoștința veșnică din partea Franței. Asigurând Franței și aliaților săi bi-runța și-a încheiat misiunea. Retră-gându-se îndată după armistițiul ar fi adus țării sale, poate, servicii și mai mari, căci dacă timpul lui nestrămu-tat a fost în vîința de luptă un ad-mirabil element de îmbărbătare, în cursul tratativelor această voință a dat loc la multe încordări între aliași și la multe greșeli.

Prin punerea în vigoare a tratatu-lui de Versailles, Franța intră în sta-rea de pace de fapt. Această nouă situație ridică probleme noi, pentru care-i trebuie oamneni noui. E vorba de reconstituirea țării, de executarea re-

guroară a tratatului de pace care o pune în stăpînirea mijloacelor necesare acestei reconstituiri și fațătea alte probleme isvorâte din situația importantă creată. Franței prin trata-tul de Versailles.

Calitățile necesare pentru îndepli-nirea acestei sarcini, președintele Re-publicii le-a găsit în D. Millerand, care într'un discurs rostit în preajma alegerilor din 16 Nov. a formulat un program politic și economic pe care țara l-a ratificat trimițând în cameră în majoritate, aderenți ai acestui program.

Colaborator al d-lor Clemenceau, Viviani și Briand, d. Millerand s'a ocupat toată viața cu studiile sociale. În cameră, unde a intrat înțătadată la 1886 ca membru în extrema stîngă, a stăruit în deosebi asupra re-formelor sociale: legi fiscale, de pre-tecțiunea muncitorilor, de transforma-re impozitelor și de organizarea sindcatelor; în 1909 ca ministru al lucrărilor publice a organizat căile ferate ale statului. În 1912-13 ca ministru de războiu a preconizat or-ganizarea militară a Franței contra unui eventual atac al Germaniei. A fost ministru de războiu și în 1914-15, iar după armistițiul a fost numit comisar general al Alsaciei-Lorenei.

Caracterul de ministru al muncii de reorganizare ieșe și mai bine la iveală din felul cum și-a ales d. Mil-lerand colaboratorii. La portofoliul finanțelor a fost chemat un banchier (D. F. Marsal); la agricultură un in-giner agricol (J. H. Ricard), șeful serviciului de imigrare și al serviciu-lui de brațe agricole; la comerț pre-sedintele camerei de comerț din Lyon (Aug. Isaac), care a jucat un rol în-semnat în mișcarea economică a Franței și și-a câștigat mari merite în răspândirea comerțului francez în

colonii și în străinătate; la războiu un inginer de mine (A. Lefevre), specialist în materie de explozibile autor de remarcabile studii su-pra diferitelor materii „explosive aplicate la războiu, asupra obuzelor cu trăgere lungă etc.; la marină pro-fesorul universitar agregat (A. Landry) autor a mai multor studii economice financiare — pretutindeni specialiști și oameni de muncă încercați.

Ca culoare politică sunt reprezen-tate toate grupările din parlament dela liberal la radicali, socialiști. Ba s'a făcut apel și la persoane în afară de parlament.

Aceasta dovedește că oameni de diferite principii pot lucra alături când e vorba de interesele superioare ale țării pe care nu voesc să le jefea-scă interesele lor personale sau de partid.

Correspondent.

Să se facă lumină

În afacerea devenită deja odioasă a expulzării străinilor pripișiți în o-rașul nostru în decursul războiului, ar fi de dorit ca noi funcționari să ne spunem cuvântul în această afa-cere scandalosă, cu atât mai văritos, că de protestările platonice de prin ziar, foarte puțin se slinșisec domnii protectori ai hienelor de războiu.

Drept aceea rog pe toți funcționarii de la toate oficiile să încredințeze câte un coleg din sânul lor, care să binevoască a veni Joi, la 5 februa-rie a. c. seara la oarele 6 în localul redacției „Gazeta Transilvaniei“ spre a ne înțelege asupra ținerii unei a-dunări de protestare.

Un junețonor.

Zădărnicii

Rebel, cu ură ntemnițat,
În al nemărginirii bolnav dor,
Pe-al nepuținței negru, aspru pat,
Mă răsucesc,
Mă zbat —
Și mor,
Sub săpături ceoase și pustii,
În ocnă fără margini,
A vecinicei zădărnicii...

Inimă, tu tremuri?..

Inimă, tu tremuri încă,
În pragul uriașei nopți ce te înghite?..
Ai înghiet a de groază pentru totdeauna,
Dacă ai știi,
Ce poticniri,
Câte mortale salturi ți-or mai fi
De-acum ursite,
Prin negurile dese, mute, neclintite,
Pân' și pe ceru-ți negru răsări-va luna!..

F. Cotruș.

mate, unele semitranslucide: Basil Manteanu. Val, cum se va putea ridica literatura noastră pe scara valorilor, adevărate cu acești morți, cari la vârsta de 25 de ani vorbesc numai de Agonia? Să mai vorbim de talent? Am comite o impietate.

Față de mișcarea literară de acum, ne exprimăm regretul că după ce suntem un neam întregit, nu ne apucăm fiecare de munca în care aptitudinile noastre ar putea să aducă folos societății.

C. A. S.

Bulgaria pedepsește pe greviști

Sofia. — Tribunalele militare continuă judecarea proceselor întentate greviștilor dela căile ferate, poșta și telegraf. Guvernul nu amnistiază pe condamnați; nu plătește salariile greviștilor pe timpul cât nu au lucrat.

Constatari politice

Intre metodele de a face opoziție cu ori-ce preș este să lupți împotriva pretenției tendințe de a se păstra autonomia Ardealului!

Cine vrea s'o păstreze? Nimeni. Și totuși se face campanie pe această temă!

Cum se clasează politicienii: Sănt cu T. Ke toți acei cari atacă partidul național, partidele țărănești și cel național democrat, plus pe liberali.

Sănt cu liberalii cel cari atacă partidele de mai sus, în plus Renașterea Română.

Deci sănt cu blocul fără să mai fie, când cu Take când cu Averescu, toți cel cari nu sănt politicienii!

Părerii libere.

Funcționarii vor salva Coroana?

Nu e vorba de Coroana Regală, ci de hârta de cârpe, moștenită din Imperiul Austro-Ungar, care se numește tot „Coroana” și face parte din valuta noastră, fiindcă mai aplicăm pe ea o stampilă oficială cu stema regală și i-am dat odată pentru tot-deună un curs oficial de 50 bani românești.

În decretul lege prin care Statul român a acceptat unirea Ardealului cu Regatul până la fuziunea completă a terilor prin Constituțiune și legi speciale uniforme, între altele s'a prevăzut că serviciul Valutei va fi de competența guvernului din București și a armatei, a C. F. R., a poștei și a siguranței și nu va privi Consiliul Dirigent. Așa că guvernul Central prin autoritățile militare, singure cari reprezentau atunci puterea de Stat român în Ardeal, a fixat la 50 bani valoarea coroanei, reducând prin aceasta la 50 la sută averea monetară a locuitorilor din aceste ținuturi românești.

Nu a vorbit, putea să reducă și mai mult această valoare, dar cred că era mai bine să fi lăsat Coroana în voia sorții ei, până în momentul în care ar fi fost în stare statul nou să o preschimbe cu moneda nouă fixându-i atunci valoarea ei reală. Ast-fel s'ar fi evitat incursiunile de contrabandă enormă de monedă hârta din Ungaria și Austria stampilate prin fraudă.

Dacă însă s'a fixat a priori valoarea coroanei stampilate la 50 bani, ea ban al noului stat român pentru ce nu s'a procedat la fel ca și cu hârțile Băncii Generale stampilate ca să fie permise în tot cuprinsul Regatului întregit ca monedă valabilă? În vechiul regat prentindem, dar și în parlament se au repetate voci învinsitoare, că noi Ardeleii tindem la Autonomie și la tot felul de dracovenii separatiste. Dar ce Doamne ne poate fi în mai mare stare de separatism ca deosebirea de Nervus rerum gerendarum?

Această graniță economică a atras după sine și pe celelalte, încât astăzi și azi la discuții în parlament despre *bei noștri și grăul nostru, cărbunii noștri, petrolul nostru etc.* — Dar ce se petrece azi întreleu și coroană este un adevărat scandal.

Exportul leului nostru a ajuns a fi marfa cea mai căutată, deoarece nu există pe suprafața globului o marfă care, azi foarte depreciată, să aibă sorți mai siguri la o creștere repede de valoare. Nu e același lucru cu coroana. Ea n'are nici o șansă de recuperare pe lângă străine; străinătatea au ar fi primit în loc de 50 bani, coroană stampilată, deci ea este condamnată a înlocui în țară leul ce se exportă și leul depreciat în străinătate depreciază coroana în țară.

Pentru acest motiv comerțianții din vechiul regat nu primesc coroana noastră și comerțianții ardeleni sunt silii pentru mărfurile ce aduc de peste munți să-și procure Lei cu orice preț. Astfel, dela valoarea de 80 bani coroana a scăzut treptat cu cât necesitatea de a importa în Ardeal mărfuri aduse din Apus prin porturile române a devenit mai mare și cu cât dificultățile de a importa mărfuri din Budapesta și Viena au crescut.

Azi cursul Leului în Ardeal este de peste trei coroane și până unde va merge nimeni nu știe! Nici d-l ministru de finanțe nu știe.

Domnul ministru de finanțe însă are și alte credințe asupra cauzelor cari au determinat scăderea valorii coroanei pe piață. Deoarece de câteva luni unii funcționari din Ardeal, după reclamațiuni justificate, obținuseră plata salariilor în Lei, pentru ca să poată face față achiziției traiului, care a devenit insuportabilă în Ardeal prin deprecierea valutei în coroane. De-a a ajuns la părerea că funcționarii din Ardeal obținând salariile în lei, fac și cuantă cu banii acesia schimbându-i în coroane, primind 3 coroane pentru un leu. De aici deci rezultă deprecierea coroanei stampilate și disparițiunea leului în băncile din Ardeal și de acolo peste fronturi!

Răul trebuia dar remediat cel puțin în parte, așa că ministrul de finanțe a luat măsura ca funcționarii din Ardeal să nu mai primească salariul în lei, decât în parte, iar parte în coroane, ca să înceteze *spulc-ul*; Armată a și primit ordin să sehite soldatele jumătate numai în coroane, *so-cietate două coroane la un leu*, iar furnisorii integral în coroane. Cu alte cuvinte sămânți funcționar care abea poate trăi de pe o lună pe alta prin micul avantaj pe care îl obținuse prin plata salariului în lei, acum se vede deodată lovit cu o scădere de 25% în valoarea salariului plătit cu o monedă fără valoare reală. Evident că funcționarul care n'are drept legal a face grevă, ca orice muncitor public sau privat dacă el n'are dreptul a ridica zăncă prețul mărfii ce vinde ca orice negustor, ca orice furnisor, este nevoit să primească ca schimb orice monedă, fie acea chiar bani de a lui Kosuth!

Se va face o tristă experiență pe spinarea bietului funcționar și se va constata că coroana nu-și va lua valoarea ei normală de 50 bani.

Ca o normă de încercare în revenirea la cursul fixat, ar trebui:

- 1) Să se primească coroana ca plată de impozite la toate administrațiile financiare în întregul regat cu prețul normal de 50 bani.
- 2) Să interzică băncilor a face operațiuni de schimb între leu și coroană afară de micul comision legal.
- 3) Plata salariilor și furnisoriilor cu coroană și leu trebuie să fie egalizată peste toată România.
- 4) Să se retragă toată moneda coroană veche, rău stampilată și să se emită în loc bonuri de tesaur până la sesirea monetei hârta nouă din America.
- 5) Să se prescrie sancțiuni severe pentru contravențiunile cari ar specula între leu și coroană.
- 6) Același lucru să se facă și cu rubla stampilată.

Dr. Al. Tăldășcu.

Guvernul bulgăresc propune pacea Poloniei

Varșovia. Guvernul rus bulgăresc a propus pacea Poloniei recunoscând fără rezervă independența Poloniei asigurând că trupele sovietice nu vor trece granițele polone.

In caz contrar, dacă Polonia sub influența Antantei ar cont.nua războiul împotriva Rusiei sovietice, va avea mult de suferit.

Hotărârile Adunării Asociației învățătorilor rom. din jud. Brașov.

La 17 Ianuarie 1920 întrunindu-se secțiunea jud. a învățătorilor române în adunarea generală extraordinară și discutând situația școlii primare și a corpului său didactic în împrejurările actuale pentru mai ușoara și grabita sanare a piedecilor ce stau în calea dezvoltării normale a acestora, au adus următoarele hotărâri:

1. Să susțină prin mijloace materiale și colaboreze revista „Invățătorul” din Cluj menită a apăra cu toată energia, interesele morale și materiale ale școlii primare române și ale corpului său didactic. Spre a se putea face aceasta cu succes fiecare membru al Asociației este dator a solvi la cererile Asociației județene fără întârziere taxele lunare și abonamentul revistei.
2. Invățătorimea din jud. Brașov, își exprimă nemulțămirea față de noul proiect de salarizare al Consiliului Dirigent și în consecință cere grabnica satisfacere a tuturor școalelor românești din țara întreagă, unificarea învățământului și a salariilor corpului didactic primar conform celui din vechiul regat. Reducerea anilor de serviciu la maximum 30 (treizeci) și numerarea după a anilor de război pentru toți învățătorii mobilizați și nemobilizați conform concluziunilor „Congresului învățătoresc” ținut la Sibiu.
3. Distribuția materiei de învățământ să se facă numai pe clase.
4. Manualele didactice să fie aprobate și folosite cu liberă concurență.
5. Încă privește recrearea învățătorilor a) Secțiunea jud. decide să fie permise la școlile normale ca elevii elementele cele mai distinse recomandate de învățătorii și profesorii lor.

Învățământul primar.

Nu e ordine nici la comisia de incuartațuire

Constatăm că în ședințele comitei de incuartațuire se aduc numai anumite cereri în discuțiune. Este sigur că nu se observă obiectivitate, ci se ține seama de anumite interese ale celor cari sănt sprîjiții din anumite considerațiuni.

Astfel cererea colegului Virg. St. Iosif, deși depusă au o săptămână mai înainte, imediat după publicarea celor cari trebuiesc evaluate, n'a venit în discuțiune comitei în ședința de Sămbătă. Și notăm că el Krumul cere primește această cerere a declarat că pentru locuințele indicate de colegul nostru *nu erau alte petițiuni*. Faptul vine la lumina lui adevărată, numai după ședința comitei, când s'au constatat că s'a hotărât pentru ații una din locuințele indicate — fără să ia în cercetare cererea colegului nostru, *deși la o dată când o depusese nu era nici o pretențiune pentru acea locuință*.

Nu înțelegem sistemul acesta și mai ales deosebirea care se dă cererilor unui vechi gazetar care împlineste un serviciu de opinie publică, solicitat de a veni la Brașov nu căpătuit la Brașov. Trebuie, credem, să se țină seama de valorile ce reprezintă fie-care petiționar în măsura serviciilor publice ce aduce neamului românesc. Și nu înțelegem și se dea unui funcționar sas locuințe înainte ca judecătorii și gazetarii români să aibă unde-și adăposti familia.

Protestăm împotriva sistemului de a se face o speculațiune de naționalitate și alegerea locuințelor și mai ales la dosirea cererilor românilor. Este oare comiteiunea pusă la dispoziția stărilor și altor interese particulare?

Vom reveni.

Petrecerea din Belin

Românii din Belin Jud. Treiscaune din cauza vitregății timpurilor trecute — nu posedă aproape nici unul limba sa maternă — totuși la inițiativa preotului Sângeorzan s'a aranjat cu tinerimea română a 2-a zi de Crăciun seara o serbare cu ples teatrale, recitari patriotice și cântece naționale urmate de dans.

Această serbare a fost cea dintâi predată în limba română în comuna Belin, care a răsuțit peste asteptări. Iți era mai mare bucuria văzând tineretul recitând și cântând corect în limba românească. Plăcută impresie a făcut ascultarea aproape corectă și jocurilor naționale de cântă tineretului care până acum nu le-a știut.

De față a fost d-l primpretor din Alta mare, N. Rimbeți și alți inteligenți precum și întreg poporul român din loc și mulți din împrejurime, cari au rămas pe deplin mulțumiți de deursul serbării.

Pe lângă succesul moral s'a realizat și un venit material frumos de 1200 coroane, care s'a adăugat la fondul de 630 coroane colectat de d-na preoteasă Sângeorzan pentru înfrumșetarea bisericii române din loc.

La reușita acestei serbări, meritul principal pe lângă preotul local, îl are d-na Aura Sângeorzan și d-l inv. Aron Prejumeșan, cari au conlucrat cu toată energia cu tineretul, la reușita acestei petreceri. Laudă lor.

Budilla, 10 Ianuarie 1920.

Eremie Călborean.

Generalul Graxziani la Budapesta

Sfătuește pe Unguri să se liniștească

Budapesta. — Primul ministru Huszár a avut o întrevedere cu generalul Graxziani, (comandantul francez care a înlocuit pe generalul Berthelot la București) căreia i-a comunicat nota de protestare a Ungariei împotriva condițiilor aspre de pace.

Cu acest prilej generalul Graxziani a sfătuit pe primul ministru ungar să înceteze propaganda contra Ceho-slovacilor, jugo-slavilor și Românilor, care este de prisos și aduce Ungariei sânge rău și nici un fel de rezultat.

Se caută un om sau o femeie pentru a împăși gazeta la abonație

Bine salariat. A se adresa la Administrația Gazetei.

Ziua de 24 Ianuarie

Unirea Principatelor

se va serba din partea Cercului didactic județean cu următorul program:

1. Conduc festiv format din toate școlile române din Brașov, frunte cu Muzica militară, pleacă la ora 2 din piața Berthelot, în fața ceului ortodox-român.
- In sala Apollo:
2. Imnul regal, Hora Unirii, Corul Liceului clasic dirijat de profesor Nicolae Oancea.
3. Discurs festiv, rostit de D-l prof. P. Teodorescu.
4. „24 Ianuarie”, declamat de un elev al școlii primare Nr. 1.
5. „Banul Mărcăne”, dans executat de elevii școlii primare Nr. 2.
6. „Imnul Unirii”, Clocăria-Mendelssohn, Corul școlii com. liceului și de fete dir. de d-nul prof. Constantin.
7. „Drapelul”, declamat de un elev al școlii prim. Nr. 4.
8. Gimnastică cu un grup de domnișoare, sub conducerea d-ului prof. Nestorescu.
9. „Imnul Cercetașilor” — Corul Cercetașilor șcl. com. dirijat de D-l prof. Constantin.
10. „Lugoiana”, Dans executat de elevii școlii prim. Nr. 3.
11. Declamațiune de un elev al școlii prim. conf.
12. Gimnastică cu elevii liceului clasic și real, sub conducerea D-ului prof. Nestorescu.
13. „Marșara”, Hora Unirii, dansul elevelor liceului de fete, sub conducerea domnișoarei V. Ursu.
14. „Destăpățite române”, executat de toate corurile, sub conducerea D-ului prof. Nicolae Oancea.

Începutul la 3 ore p. m. în sala teatrului Apollo.

Prețul locurilor: Loja I cor. 12 — Loja II cor. 8 — Fotoliu: cor. 12 — Parchet I cor. 8 — Parchet II cor. 6 — Parchet III cor. 4 — Loc de stat cor. 4 —

Biletele se vând a firma: Bologa, librăria Zeidner (Târgul grăului), Avrigeanu (Str. Prundului) și Vieri dela 2 ore la casa Apollo.

Fiind înmanuarea invitațiilor anevoioasă în timpul școlii până Vineri, apelul adresat în numărul de ieri al „Gazetei” către învățătorii din județul Brașov să servească drept bilete de invitare. Bilete de intrare se află la firma Bologa (Târgul grăului) până Joi seara și Vineri seara la casa.

Comitetul Corpului Didactic, J.d. Brașov.

Programa oficială

- Pentru serbătorirea zilei de 24 Ianuarie (6 Februarie stil nou) Guvernul a stabilit următorul program:
1. În toate orașele și satelor din întreaga Românie steaguri naționale vor fi arborate pe edificiile publice și cesele particulare.
  2. Cafezele și toate localurile publice vor fi închise dela orele 9 — 12 și dela 2 — 5.
  3. La orele 9 se va oficia Te-deumuri în toate bisericile. Vor asista profesorii și elevii tuturor școalelor împreună cu părinții lor, purtând cu toții la butonieră sau la brațul drept tricolorul național român.
  4. La orele 10 se va ține de că-

Incunoștiințare

În Satu-Mare s'a înființat societatea anonimă comercială „Casa Noastră” cu un capital societătesc de cor. 1,000,000. În consiliul de administrație sunt aleși următorii domni: Dr. Alexandru F. Racoti prefect presedint, Augustin Ferentiu primar vicepresedint, Dr. Carol I. Barbul subprefect, Dr. Andrei Dobosi avocat, deputat, Valer Zaharia consilier agricol județean, Dr. Augustin Szilagy avocat, Iuliu Demeter director de bancă, Dr. Alexandru Dumbrovicean medic, Dr. Octavian Papp consilier orășenesc; iar în comisia de supraveghere domni Alexandru Stan proprietar, senator, Dr. Artemiu Caba avocat, Dr. Augustin Szilvassy avocat, Darius Pop revizor școlar și Ilie Lazar secretarul advocaților și Artemiu Caba.

Societatea dorește a se ocupa cu executarea a ori ce fel de operațiuni comerciale, industriale și financiare. Activitatea și-a început-o în localul strada Lucaciu (fosta Haz) Nr. 3. Numărul telefonic 433 și 428. Adresa telegrafică: Casa Noastră.

Scopul societății este, ca aici la periferie, unde elementul român lipsește cu desăvârșire din viața comercială și industrială, să creze și să promoveze comerțul și industria română și prin aceasta să contribuie la sprirea forțelor noastre naționale.

„Casa Noastră”

Societate anonimă pe acțiuni, Satu-Mare

V. Zaharia. Dr. Damnester. — 2-3

Cutremur de pământ. La Galați a avut loc un cutremur de pământ

urmat de un puternic vuet care a durat cinci minute.

Fragment ovreiesc

De G. Bogdan Duică

I. Pe când publicam scrierea mea Româncii și Ovreii nu reușim să găsim o lucrare interesantă a lui N. Leven despre faptele Alianței Israelite, care acum, de curând, ne-a combătut energie și în chestia minorităților la Paris. În sfârșit tot am azi cel puțin volumul întâiu, supz titlu: Cingulatele unde d'histoire. L'Alliance Israelite universelle (1860 — 1910) par N. Leven. Paris Librairie Félix Alcan 1911.

Cuprinsul cărții ne interesează foarte de aproape.

Eliminând introducerea, care cuprinde o scurtă istorie generală a ovreismului, până la 1860, începem a ne ocupa mai ales de fundarea alianței, care s'a născut din tendin-

țele unei jumii franco-mosaice republicane, ostile imperiului francez. Junimea aceea se spierise de „depresivitatea fizică și morală” (p. 68) a Ovreilor — depresivune — decadentă —; ea simțea că pauperismul multimilor ovreiești care o emancipare politică și socială, sau cu alte vorbe; o emancipare, pentru ca depe urma emancipării să rezultă o îmbogățire a Ovreilor, adică o înălțare totu de depresivune, și hotărî deci să o forțeze prin Alianță, al cărei scop se fixă astfel (p. 69).

- 1). A lucra pretindenti la emanciparea și progresul moral al Israelitilor;
- 2). A oferi un sprijin eficace celor ce sufer pentru calitatea lor de Israeliti;

- 3). A încuraja orice publicație proprie să ducă la acest rezultat.

O rețea de comitete locale, regionale, comitat centrale, aveau să lucreze, cum au și lucrat. Rețeaua s'a întins repede peste toată lumea, în care se începu culegerea statisticeilor și legilor privitoare la Ovrei. Presa liberă ajută.

Vreo zece ani starea politică a Europei le fu Ovreilor favorabilă. Euratelul naționalismul nu era așa de îndărățit ca azi. Cu Bismarck și cu suveranul său Wilhelm I, care la anul 1802, îl chema pe Bismarck la postul de prim-ministru, liberalismul acela găsi o frână neplăcută Alianței.

Capitolul al doilea al scrierii lui Leven discută acțiunea Alianței în Serbia și România între anii 1860 și 1870.

Despre Serbia se spune că, în urma plângerilor israelite, Alianța hotărî să întrebe puterile europene, dacă ele au dăruit Serbiei independența, pentruca să se folosească de ea în contra Israelitilor? (Pag. 95)

Comitetul ovreesc din Belgrad se plânesse asupra, mai ales lordului Russell, care imediat ceru consalutul Blunt din Belgrad un raport. Serbia însă contestă Angliei dreptul de a se amesteca în afacerile sale interne care se începu culegerea statisticeilor și legilor privitoare la Ovrei. Presa liberă ajută.

Vreo zece ani starea politică a Europei le fu Ovreilor favorabilă. Euratelul naționalismul nu era așa de îndărățit ca azi. Cu Bismarck și cu suveranul său Wilhelm I, care la anul 1802, îl chema pe Bismarck la postul de prim-ministru, liberalismul acela găsi o frână neplăcută Alianței.

Capitolul al doilea al scrierii lui Leven discută acțiunea Alianței în Serbia și România între anii 1860 și 1870.

Despre Serbia se spune că, în urma plângerilor israelite, Alianța hotărî să întrebe puterile europene, dacă ele au dăruit Serbiei independența, pentruca să se folosească de ea în contra Israelitilor? (Pag. 95)

de a se întinde în toată țara Discursul ministrului făcu mare impresiune și atunci, printr-un articol final, camera serbească susținu, în mod expres, legile anterioare, „odioso”, dela 1856 și 1861, care erau, totuși, contrare noului principiu fundamental al Constituției.

Procedul tipic se găise așadar dela întâia mare acțiune a Alianței: Statul X aici Serbia, trebuia să eșteptat să ajungă la sirmtoarea (aici evaluarea forțelor); între un moment de satisfacțiune pentru ael stat și statul-quo neplăcut lui trebuia aruncat — un târg ovreesc; Satisfacțiune nu se poate decât cu un preț, încasat de Ovreii țării; altfel nu!

O străngere de gât morală, ca să se plătească îndată prețul era politica Alianței. Statul străin moralcește de gât face apoi concesia, dar își rezervă dreptul și hotărârea de a o vedea de interesul său național cum se va pricepe.

În cazul Serbiei se găsi și un câlău, care să promită că o va strînge în contu de gât până ce va ceda:

Ministrul Austriei Beust scria ambasadorului său din Paris să informeze pe președintele Alianței, că nu va înceta de a lucra constant în favoarea Ovreilor din Serbia!

Un astfel de bun început promitea. După Sirbi, Alianța atacă România, care, pentru Alianță, avea o situație și mai grea, deoarece în România Ovreii erau mai mulți și mai strigători după ajutor decât în orice parte.

(Va urma)

Stabilirea condițiilor de muncă universale

Paris. — Comisiunea organizației mondiale de lucru întruată înțel Washington acum la Paris a primit toate hârțile luate prin cari cele mai importante sânt: 8 ore de lucru pe zi, interzicerea muncii de noapte la femei și copii în industrie; protejarea femeilor și copiilor de 14 ani la executarea muncii.

SERBĂRILE DELA CLUJ

Banchetul în onoare delegaților streini. Plecarea Suveranilor

Cluj 3 Februarie. Prin telefon dela Agenția Damian. Azi dimineață M. S. Regele, miniștrii streini, delegații universităților aliate, au vizitat Universitatea, câminul studențesc de pe lângă Universitate, clinica de chirurgia și biblioteca.

În sala mare a bibliotecii, M. S. Regele a decernat propriu motu pe Profesorii universitari streini și pe doctorii și decanii facultăților, conștient de meritele profesorilor, șefii de departamente, delegații franceze, ordinarul Szeana Română în grad de comandor, iar delegații Coroana Română în acest grad, d-lui Srd. Popariu, rector, Szeana în grad de comandor, iar decanii facultăților Coroana în grad de comandor.

La ora 11 a avut loc în sala nr. 11 defilarea trupelor în fața M. S. Regelei și Familiei regale, a onorabililor streini, a miniștrilor, delegaților care au fost plăcut impresionate de înalta înălțime a soldaților români.

Banchetul în onoare delegaților streini.

La ora 1, a avut loc banchetul oferit delegaților streini de către Resortul Instrucțiunii.

Au luat parte afară de delegații streini, miniștrii, episcopii și numeroșii deputați senatori și studenți. La masă au luat cuvântul dr. V. Brăncușe închinându-se pentru Regele tuturor Românilor, care a ținut să aștepte la această mare serbătoare. După apoi o repriză asupra frământărilor României transilvănene în ultimii 2 ani, spunând că el puse-se seara României în mâinile regelui liber.

Ardeleanii simțeau că și-au făcut datoria față de statul a cărui cetățeni erau, dar aveau conștiința că jertvitorii acestora ar fi fost moartea ardelenilor. În 1916, România trage spada împotriva imperiilor centrale. Ne-am așteptat să sântem la bună societate, chiar dacă am rămas învinși. Alina și țovărășia ca Antanta s'a afirmat pe câmpul de luptă; și o înțeleg și pe câmpul de luptă al muncii culturale.

Toastul reprezentanților Franței.

Dr. Fougier, șeful delegației universitare franceze, spune că de două zile de când este aici trăiește într-o atmosferă de cordialitate și entuziasm care găsește cel mai cald ecou în inima sa. În numele reprezentanților universităților din Lyon, Nancy și Strasbourg exprimă recunoștință profundă pentru aceste manifestațiuni de dragoste.

Ceremonia inaugurării universității din Cluj a luat caracter mai vast, caracterul manifestațiunii unei largi solidarități latine.

Dr. Fougier, șeful delegației universitare franceze, spune că de două zile de când este aici trăiește într-o atmosferă de cordialitate și entuziasm care găsește cel mai cald ecou în inima sa. În numele reprezentanților universităților din Lyon, Nancy și Strasbourg exprimă recunoștință profundă pentru aceste manifestațiuni de dragoste.

Toastul ministrului Italiei

Ministrul Italiei dl. Fraacini Martin emoționat de primirea transilvănienilor, regretă că profesorii italieni n'au putut sosi la timp. El, ca diplomat, văd mai mult actual politic de cât cel cultural. Și constată actual prin care poporul se întoarce spre suveranii săi, fapt care este cea mai sigură garanție pentru viitor.

Mulțumesc Episcopului Radu pentru frumoasele cuvinte și arată că biserica greco-catolică a avut rol important în menținerea legăturilor cu Italia care au fost cultivate de studenții italieni imigranți cu cel român la Universitățile din Viena și Budapesta.

Salută pe Iorga ca sinteza romanului, amintind că fiul lui studiază deja la Turin. Dorește ca întorcându-se la Cluj să salute în italienește pe studenții români înțorși dela universitățile italiene și în românește pe studenții italieni cari vor veni la universitatea românească.

Răspunde în italienește un student arădând că în Franța și Italia au crescut lumina adevărului apostolii neamului românesc și ai întregii lumi latine.

Secretarul general al Resortului Culeilor Onisfor Ghibu în numele Resortului mulțumește guvernului din București, în care sunt reprezentanți ai tuturor provinciilor eliberate, și mai ales ministrului Culeilor d-l Borcia.

Toastul ministrului de Interne Dr. Lupu.

Ministrul de Interne Dr. Lupu arată progresul culturii latine și opera de libertate profund umană a ei. Călătorind prin Ardeal — spune d-se — am văzut sătenii muncind ca și dea stărilor puțința de a se cultiva, a-cuma ei vor asigura posibilitatea talentelor latente proprii să-și desvolte genul, cerând o desvolțare completă în desvolțarea întregii României.

Vorbind englezește, se adresează miniștrilor americani și englezi, închinându-se pentru apropierea și unitatea anglo-română.

Preotul N. Bălan din Sibiu închină în mișcătoare cuvinte pentru profesorul Iorga.

Toastul d-lui Iorga

Răspunzând toastului d-lui Bălan, d-l N. Iorga face o interesantă autobiografie arătând că dela Ardeleani a învățat credința neamrămată în ideal dela anglo-axoni energia minunată care este forța creatoare dumnezească, dela Francozi sistemul de a lucra, iar dela Italiani puterea neajmurnită a sufletului.

Plecarea Suveranilor

Dela banchet asistența a plecat la Universitate nade M. S. Regele apăsând ședința festivă a Cercului studențesc „Petru Maior”.

Trenul miniștrilor și al diplomaților streini a plecat pe la orele 7; iar la ora 8 a plecat trenul special cu invitații.

Seara la 9 ore a avut loc banchetul studențesc.

Studenții bucureșteni, basarabeni și bucovineni pleacă mâine dimineață cu un tren special.

Leeds (Anglia)

Din scrisoarea nice-cancelarului — Simpatia noastră se îndreaptă cu putere către voi, în această nouă sferă intelectuală, în care România se ardează. Colegii mei, împreună cu mine, intrăm în consiliu, vă trimitem călduroase felicitări și cele mai bune urări pentru reușita trinității încercării Vostra.

Scheffeld (Anglia)

Primii mulțumirile cele mai sincere pentru invitarea care ne-a fost făcută onoare a ni o trimite. Din nenorocire nu va fi cu putință ca un reprezentant al Universității noastre să plece la ceremonia prea interesantă și plină de speranță pentru viitorul științei, la care ne invitați să asistăm; însă noi vă trimitem cele mai bune dorințe pentru fericirea și prosperitatea Universității din Cluj și salutările noastre cele mai frățești.

Rectorul: W. H. Haden.

Pentru elevii orfani și săraci

— Dăre de samă —

Epitropia școlilor primare de stat din Brașov, văzând starea cea mizeră în care ne-a lăsat războiul prin care am trecut, rămânând aproape pedrumari o mulțime de copii săraci, ba cei mai mulți orfani cari cercetează școlile primare de stat din Brașov, cărora le-a fost cu neputință de a-și procura cărți și reviste trebuincioase în școală, neavând nici haine cu ce să stea încălțate la școală. — a apelat la nobilul simț caritabil al publicului spre a le sări întru ajutor prim contribuții binevoitoare.

La acest apel au binevoit a răspunde sufletele nobile cu următoarele sume:

- D. și R. Orghidan 200 cor., Izăk Heinrich 200 cor., Orghidan Comp. 200 cor., „Albina” inst. de credit și econ. Filiala Brașov 300 cor., Eugen Tutek 200 cor., Orient-Munteanu și Zimmerman 200 cor., Bădișoi 20 cor., Einzig 20 cor.

Sucursala Bancii Comerc. Ungare din Peșta, Brașov 100 cor., Kronstaeder Allgemeine Sparkasse 100 cor., Magyar Altalános Hitelbank fiakja 100 cor., Siebenbürgische Escomptebank Actiengesellschaft 100 cor., National Bank 50 cor., Gheorghe Meșoi 100 cor., Dumitru N. Căpățina 200 cor., Nicolae Dușoiu 20 cor., Ioan D. Avigeanu 200 cor., Wilhelm S. Kerg et Comp. 50 cor., George Polin et Comp. 50 cor., Larz. Rosenthal, Palmberth 100 cor., Michel Friedel 20 cor., I. G. Eremie 100 cor., Salomon Schnell Nachf. 100 cor., Goldman 20 cor., Indiscifrabli 50 cor., Dendorfer 20 cor.

Maria Brânzea 20 cor., H. Aronsohn et comp 50 de cor., H. Zatz 20 cor., I. L. et A. Heshaim 200 cor., Miess Ludwig 50 cor., Seewald et Fromm 30 cor., Hotel Coroana 100 cor., Josef Braun et Erns Wels 50 cor., Gal Albert 100 cor., Brasovi Lapok 50 cor., Helene Dressand 20 cor., Sărași Lajos 100 cor., Tontch et Iul. 20 cor., Bruder Schmidt 50 cor., Năgh Ferenc 10 cor., Kuschmann A. 10 cor., Ioan Petcu 500 cor., Victor Puri 500 cor., Schmidt Carol 50 cor., Ioan Ciurcu 100 cor., Eduard Dürr 50 cor.

Acetor marimești donatori epitropia școlilor primare de stat din

Pisa (Italia)

Obligat să renunț la plăcerea de a fi de față la inaugurarea noii Universități, pe care națiunea română o întemeiază, vă exprim urările sincere ale Universității din Pisa pentru prosperitatea acestui altor al civilizației inspirate de tradiția nemuritoare a mamei noastre comune.

Cernăuți (Bucovina)

Facultatea de drept a Universității din Cernăuți, conștientă de marile evenimente, salută cu deosebită înălțare inaugurarea Universității surorilor din Cluj.

Suntem adăre emoționați că după scurgerea de optzeci de secole dela nașterea poporului nostru, se ridică acolo, în leagănul desorbit al neamului, un templu al culturii neamului.

Îl urăm ca luminile șale să strălucească prin secolele viitoare, ridicând neamul la mărimea strămoșilor noștri români.

Chișinău (Basarabia)

În timpurile acestea șale de fericite pentru neamul românesc când vizuiri strămoșilor s'au dobândit realizarea și când prona divină a îngiuit ca sacrificiile făcute de locușii noștri, timp de secole să-și dobândească dreptul răsplătit. Tânăra școală basarabeană, conștientă de aleasa ei menire luptând și înălțându-se cu bărbăție toate piedicile ce se pun în cale de cel străin de neam, pășegie astăzi înainte cu pas sigur, lucrând pentru prosperitatea cauzei noastre naționale și unitatea sufletească a tuturor fraților, conștienți de puterea de muncă a noastră a tuturor și cu încrederea deplină în dragostea curată a tuturor fraților din întreaga Românie mare nădăjduim în apropierea împlinirii frumoaselor idealuri ale neamului nostru. Acum cu ocazia deschiderii oficiilor a cursurilor românești dela cea Universitate care va fi focarul dător de lumină și îndemnări bune sufletul și bucuria românească în numele școlii basarabene și a conducătorilor ei, îmi permit a vă trimite saluările noastre împreună cu cele mai curate urări de progres, prosperitate și de muncă sporadică pe frumoșii școli de activitate românească pe care începem a împărța cu dăruire simțămăța dătare de roade bune pentru viitorul neamului nostru.

St. Ciobana
Directorul învățământului din Basarabia.

Brașov le aduce pe această cale cele mai călduroase mulțumiri.

Epitropia școlilor primare de stat din Brașov.

Inceputuri bune la sate

În ziua sârbătorii Sf. Ioan din acest an, în comuna Prejmer, județul Brașov, s'a pus baza unui „Fond al zilei onomastice pentru zădăra unei case naționale în Prejmer.

Idela a pornit dela zeisul nostru preot din loc, care după terminarea serviciului Dumnezeesc, a rugat pe toți cei ce poartă numele de Ioan să rămână în biserică. Aici le-a explicat binefacerea ce ar veni cu timpul asupra poporului nostru român de aici — dacă fie care după puterile lui, în ziua când își serbează numele, ar dăruți o sumă oarecare pentru numitul fond.

Cel de față au primit ideea aceasta cu mare înalțare și încă atunci, în biserică, au sovit la mâna caserului ales și încredințat cu conducerea acestui fond, a d-lui Ioan Păcălă învăștorii suma de 449 coroane, care s'a adunat dela cei 26 participanți cu numele Ioan precum și dela doi cu alt nume.

Conform statutelor alcătuite, acest acest fond s'a înființat cu scopul, ca la timpul său, din banii încuși să se ridice aici la noi, o casă națională cu o sală mare pentru conferințe, adunări, producțiuni teatrale, lucrări pentru intrunirile diferitelor corporațiuni românești, pentru bibliotecă, sală de lectură și altele și altele.

Vrednic de laudă sunt preșmerenii, cari urmând îndemnul date de conducătorii lor, cu dragă inimă jertfesc din cea ce le-a dat Dumnezeu, pentru aceste scopuri cu adevărat frumoase.

Cu Dumnezeu înainte.

I. P.

Restabilirea conductei de petrol pe linia Câmpina-Costanța

București. — Conducța pentru petrol Constantința a fost pusă din nou în funcțiune, reluându-se probarea și expedierea produselor petrolifere între regiunea Câmpina, Bugenari și pirtul Constantința. Se crede că înlăturându-se transportul cu vagoanele, cantitățile supra-abundente de produse petrolifere vor putea fi exportate.

INFORMAȚIUNI

Universitatea populară din Brașov. Inscririle la cursuri le face dl inv. D. Marcea în Cancelaria Eforiei școlare dela liceul român ortodox, zilnic 9—12 și 3—5. Taxele pentru durata întregă a cursurilor sunt: de un curs 50 Cor; de două 90, de trei 120 Cor, și de toate patru 120 Cor.

Membrii cercului didactic, funcționarii publici și studenții beneficiază de 50 procente reducere.

Duminecă se va face inaugurarea, a cărui programă o vom publica în curând. Sperăm, că intelectuali Brașoveni ne vor dispensa de orice altă îndemnare la cercetarea acestor cursuri.

Sportive. Societatea „Sănătatea” str. Cobălcescu 25, (telefon 1134) aduce la cunoștința amatorilor de sporturi de iarnă, că corsele și concursurile anul acesta vor avea loc la Brașov în zilele de Vineri 6, Sâmbătă 7 și Dumnică 8 Februarie.

Membrii activi și cei cari doresc a lua parte sunt invitați să comunice până Miercuri seara adresele, d-lui maior P. Bolerescu, secretarul societății pentru a li se rezerva loc în vagon dus și întors, hotel și restaurant la Brașov.

Plecarea din gara de Nord va fi la 5 Februarie, ora 3 d. a. Poșterii de boburi și schiuri sunt rugați a le lua la vagonul de bagaje.

Servicii solemne din bisericile române din Cluj. Duminecă dimineață înainte de a se începe actuala inaugurare universității s'a slujit în ambele biserici românești din Cluj Sf. Liturghie de către prelații bisericilor române. În biserică gr. or. a servit P. S. Sa Episcopul I. Pău, iar în biserică gr. cat. a slujit I. P. S. Sa Mitropolitul Dr. V. Suciu. La ambele servicii d-lui ne-a asistat o lume imensă de credincioși veniți din împrejurimile orașului.

Mama d-lui Ionel Brătianu a înțecat din viață.

Necrolog. Mult înfrățită Eugenia Feyér, Anica Lega surorii, Mișu Feyér cumnat, Dumitru Lupșan unchiu, Paraschiva Muntean mătușă, D. mitru Lupșan văr, și numeroși veri și verișoare, fac cunoscut tuturor rudelor, prietenilor și cunoșcătorilor că mult iubită lor soră, cumnată, verișoară și nepoată Victoria M. Lega, după lungi și grele suferințe a înțecat din viață la 29 Ianuarie, st. n. 1920, în vârstă de 21 ani. Rămășițele p mântăie ale scumpulor noastre decedate, au fost depuse spre vecinicia odihnei Duminecă în 1 Februarie st. n. 1920, în cimitirul gr. or. român din Sfântul Gheorghe.

Brașov la 31 Ianuarie 1920.

Patinagu costumat a „Societății de patinagu din Brașov”. Duminecă în 8 Februarie stil nou d-la 4 până la 7 ore după amiază societatea patinatorilor aranjează un patinagu costumat cu muzică militară. Mai cu seamă junimea patinată are dorința, ca după o peuză îndelungată să se dea fără o sebară costumată și mascată. În considerarea, că d-ni diferite serate de dans atât copii cât și adulți au ocazia să-și procure costume fără cheltuieli mari. Societatea ea în seamă dorința patinatorilor cu toate că unei asemenea întreprinderi foarte multe dificultăți li s'au la drum. Serbarea bine făcătoare va fi atât de splendidă cum era mai înainte în timpurile de pace. Înd l'psă de efecte luminoase și decorație. Cu toate acestea se notetază va da toată s'înța posibilă spre a procura onor. patinator câteva ore de petrecere agreabilă. Atragem atențiunea asupra acestor serbări.

Prețul înțării pentru costumați și necostumați, pentru patinatori și spectatori, cari intră în casă, este fixat egalmente cu 5 coroane, luând în vedere cheltuielile exorbitante, ce s'li ta societatea să concedeze măcar pentru aranjamentul cel mai simplu. 1—1

Pentru masa studenților Virgil Onțiu. Prin „Gazeta Transilvaniei” am primit la masa studenților următoarele dăruiri: dela d-lui E. Bologa, comersant cor. 100, d-l Africa cofetar 100, Sbrl. V. Badaș Rgt. 2 Vanștorii 100, d-l și d-sea C. Măsis 1000, d-l A. Dobrescu 100, d-l Ioan Ionel d. r. soselei elem. Zărnești 100 și dela d-nii ofțieri, frații Sabiu, Horățiu și Georgică Sorescu, în aviziunea subl. † Florin Voinea, 150. Total 1650.

Tot în amintirea Subl. † Florin Voinea au mai dăruit prietenii decedatului: d-nii Tr. Popovici, St. Popovici, Aurel Voinea, I. Mușlea, Robert Eiecks și Sandi Eiecks, total 120 coroane.

D-l prof. Ilie Cristea 50 cor.
Elevul Mateiaș Drăghiceanu din cl. II Bc. a dăruit 100 cor. Mulțumiri. Direcțiunea liceului clase gr. or. român.

Chiosurile Gazetei Transilvaniei din gara Brașov și interiorul orașului sunt impopulate cu toate zărele mari și tot felul de cărți. Zărele cari intenționează să fie răspândite aici, sunt rugate să intre în legătură cu administrația zărelei „Gazeta Transilvaniei” pentru ca să li se permită desfacerea în cele patru chioscuri din Brașov. Avantajul mai mari vor avea zărele, cari vor da administrației „Gazetei Transilvaniei” exclusivitatea desfacerii pe piața Brașoveni.

Convocare. Prin aceasta convoc pe toți membrii acționari, cari au subscris acțiunea la Cooperativa Brașoveni-vechiu pe Duminecă în 8 Februarie s. n. la orele 2 după amiază în localul școlii de stat, strada de mijloc la o adunare cu următoarea:

- Ordine de zi
- 1) Constatarea membrilor acționari.
- 2) Citirea proiectului de statute și aprobarea din partea adunării.
- 3) Alegerea consiliului de administrație și a comitetului de supraveghere.
- 4) Diverse.

Dumitru N. Căpățina
președinte adhoc.

Știr. mărunte. Direcțiunea C. F. R. a interzis transporturile de vinuri și alte mărfuri, cari au sunt de prima necesitate.

Mășcarea în diplomația română s'a amânat până la întoarcerea d-lui Vaida.

Toți prizonierii germani țesuți din Franța fac o intensă propagandă pentru readucerea în țară a exkaze-rului.

Convocare.

Prin aceasta convoc pe toți membrii acționari, cari au subscris acțiunea la Cooperativa Brașoveni-vechiu pe Duminecă în 8 Februarie s. n. la orele 2 după amiază în localul școlii de stat, strada de mijloc la o adunare cu următoarea:

- Ordine de zi
- 1) Constatarea membrilor acționari.
- 2) Citirea proiectului de statute și aprobarea din partea adunării.
- 3) Alegerea consiliului de administrație și a comitetului de supraveghere.
- 4) Diverse.

Dumitru N. Căpățina
președinte adhoc.

Știr. mărunte. Direcțiunea C. F. R. a interzis transporturile de vinuri și alte mărfuri, cari au sunt de prima necesitate.

Mășcarea în diplomația română s'a amânat până la întoarcerea d-lui Vaida.

Toți prizonierii germani țesuți din Franța fac o intensă propagandă pentru readucerea în țară a exkaze-rului.

Proiectul de lege pentru fixarea impozitelor.

București. — Comisiunea care studiază proiectul de lege pentru fixarea impozitelor, a început lucrările la ministerul de finanțe. Din comisiune fac parte și delegații provinciilor alipite, precum și cei patru toți miniștrii de finanțe. S'a aprobat un credit de 10 milioane pentru cumpărarea de încălziminte, îmbrăcăminte și alimente pentru întregul personal al c. f. r. din Ardeal.

Sistarea lucrului în fabricile de hârtie.

București. — Ministerul de industrie comunică, că fabricile de hârtie, au încetat lucrul din cauza lipsei de combustibil. Lipsa hârtiei va fi resimțită de întesga presă.

Ultima oră

Dela „AGENCIA DAMIAN”

Vitorea lege electorală și dreptul de vot al femeilor.

București. — Comisiunea însărcinată cu studiul reformei electorale a aprobat cu m. jritate de voturi, că prin vitorea lege electorală femeile să aibă drept de vot și să poată fi alese în camera și senat. Femeile vor avea de asemenea drepturile la alegerile comunale și județene.

Ministrul Vaida-Voevod va fi rechemat la București.

București. — Ziarul „Îndreptarea” eță din cercuri politice autorizate că d-l Vaida-Voevod va fi rechemat în curând la București.

Partidul liberal și legea electorală.

București. — Partidul liberal pregătește un contra-proiect de lege electorală, împotriva proiectului care va fi prezentat la guve n.

Congresul socialist.

București. — Congresul socialist se va ține în Aprilie.

Proiectul reformei agrare.

București. — Comisiunea însărcinată cu studiul reformei agrare și-a terminat lucrările. A decis expregierea aproape totală și anume: în regiunea dealurilor rămân proprietarilor 50 hectare, în regiunea gesurilor 100 până la 250 hectare. Valoarea pământului va fi aceeași din 1910. Proiectul va fi depus zilele acestea în biroul Camerei.

Retragerea d-lui Bontescu din ministere.

București. — Zărele anunță apropiata retragere din guvern a d-lui Bontescu, care i-a direcțiunea băncii a-gare din Ardeal.

Societatea pentru ocrotirea orfanilor de război.

București. — Societatea pentru ocrotirea orfanilor din război, a fost recunoscută printr'un proiect de lege ce se va depune camerei, de persoană morală.

Închiderea depozitelor cu pradă de război.

București. — Ministerul de industrie a hotărât închiderea tuturor depozitelor cari conțin pradă de război. Până acum s'au lichidat depozitele din Râmnicu Văcea, Galați și București.

Noni instrucțiuni de servicii pentru administrația c. f. r.

București. — Ministrul lucrărilor publice a aprobat înființarea unei comisiuni pentru studierea noilor instrucțiuni de servicii pentru administrația c. f. r. din România Mare.

Prelungirea termenului de semnare a păcii cu Ungaria

Paris — Ambasadorii au hotărât a admite cererea unguilor pentru prelungirea iscălirei păcii până la 12 Februarie.

Cinma la Moscova

Kopenhaga — La Moscova băntue cinma. Consiliul comisarilor populari a părăsit din cauza aceasta Moscova instalându-se la Tier.

Cinma face mari ravagii și între trupele roșii dela front.

Politice

Până acum, d-l Vaida Voevod primul ministru era să se înapoaze la București de urgență — din proprie inițiativă. Așa pretindeau politicienii în zărele lor.

Acum altă versiune: d-l Vaida va fi rechemat în țară, foarte curând.

Și în vreme ce zărele celor fără treabă bat câmpii, la Paris și Londra se face d-lui Vaida o primire care onorează nu numai pe primul ministru, dar însăși țara.

E însă o incalificabilă greșală și mizerabilă procedură de a denigra pe primul ministru care are cel puțin pe vremea când este în strădintate în serviciul țării drept la condescență din partea zărelor ale căror campanii personale puteau fi amânate, fără nici o pierdere, pentru mai târziu.

În strădintate, atacurile acestor un trist ecou, contribuind să micșoreze prestigiul țării.

Citind zărele politicienilor învechiți, ai cea mai dezgustătoare impresie. Nimic sfânt decât lupta după putere. Vremurile s'au schimbat, însă oamenii politici vechi rămân în cercul viciilor și uneltirilor de cea mai ordinară preocupare, numai pentru a veni la guvern.

Roadele acestei atitudini să dea Dumnezeu să nu fie prea dăunătoare țării.

Socialiștii au hotărât să se abțină dela alegerile parțiale.

Monarhiștii germani prind cureș

Berlin. — Propaganda întreprinsă în Germania întregă de câte-va zile pentru ca Hinderburg să fie cancelar urmărește readucerea exkaze-rului Wilhelm pe tron. Popularitatea lui Hinderburg crește din zi în zi și monarhiștii cheltuesc milioane pentru această reușită.

Știri sârbesti despre mobilizarea Bulgariei